

Štev. 4.

V Ljubljani, v sredo 26. januarja 1916.

Leto III.

S soške fronte: Strelski jarek na Krasu.

H. V. Gerbič:

Vdovina vrba.

(Povest iz Bosne).

Jug je pihal čez poljano in Okašnjica je šumela ter golčala, da jo je bilo slišati daleč naokrog.

»Vreme se bo spremenilo! Slišiš Okašnjico, efendija, kako poje? Dolgotrajen dež dobimo, naša Okašnjica je dobra prorokinja!«

Starikavi aga je kimal z glavo, kot bi hotel še posebno pribiti svojo terditev, ter je žulil svoj dolgi čibuk. Zavila sva ob Vrbasu navzgor. Sprehodi ob deročem Vrbasu so mi bili najljubši, in sključeni aga se mi je dostikrat pridružil ter me zabaval s svojimi spomini in pravljicami. Sedla sva na bregu v bujno kipečo travo ter molče zrla v deročo valovje. Nedaleč od naju je stala obširna stara vrba, ki se je kak meter nad zemljo cepila v dve enako razviti debli. Stala je tik ob bregu in okrog nje se je dvigal majhen griček prsti in kamenja. Vladala je globoka tišina, samo reka je šumela in bobnela svojo enakomerno pesem. Tupatam je zadonel krik jezične srake, ki je skakala med vejevjem grmovja, in zopet tiho. Aga je dremal. Tudi meni so začele v toplih solčnih žarkih siliti trepalnice skupaj...

Zdajci pa me predramijo drsajoči zvoki opank. Malomarno se ozrem. Po stezi je stopala brhka kmetica s svojim dojenčkom v naročju. Ko pride do omenjene vrbe, se ustavi, pobožno se prekriza, pobere prgišče duhteče spomladanske prsti ter jo vrže proti vrbi. Na to žena zopet tiho odkoraka naprej.

Čudno početje! Zakaj se neki križa pred vrbo? Ogledujem si drevo z vseh strani, da li ni mogoče kak križ ali kaka ikona (sv. podoba) na njem — nič. Poloti se me radovednost, ki je ne morem premagovati. Rahlo zbudim svojega ago ter mu opišem dogodek.

»A to ti je vdovina vrba, efendija«, mi odvrne starec.

»Vdovina vrba?« vprašam. »Kaj pa je z njo? Zakaj se imenuje tako?«

In starec mi je pripovedoval čudno zgodbo.

Bilo je pred davnim časom, nekako takrat ko je paševal v Odžaku Sulejman-paša, ki se je uprl padišahu in ni hotel pošiljati harača¹⁾ v Carigrad. A s padišahom

¹⁾ harač = davek.

Sueški prekop, po katerem imajo ladje najboljšo zvezo med Evropo in Azijo. Prekop hočejo vzeti Turki Angležem.

ni nikake šale. V sveti jezi je poslal sultan nad pašo svoje janičarje in toliko askerov¹⁾, da so pokrili griče in doline kot gozdne mravlje mrhovino. Sulejman-paša seveda tudi ni lenaril. Zbral je svoje Bosance brez razlike vere, da se upre sultanovi sili. In šli so vsi veselo na ratovanje²⁾, ker harača nihče rad ne plačuje in upali so, da jim bo znatno odleglo. Živel pa je takrat pri nas riščan³⁾ Milivoj, ki se je prod nedavnim časom venčal s krasno Maro.

Mara je slovela daleč naokrog kot krasotica. Ni ji primanjkovalo snubcev in to premožnih snubcev z vseh strani. A Mara se ni brigala za nikogar, ker se ji je vtisnila v srce podoba črnolasega, junaškega Milivoja. Med njenimi snubci je bil tudi Živo,

¹⁾ vojakov.

²⁾ na boj.

³⁾ pravoslavlen Srbin v razliko s »krščanom« katoliškim Hrvatom.

ki je svojedobno harambašil¹⁾ po planinah in si je pridobil silnih novcev. Ko pa se mu je zahotelo mirnejšega življenja v rojstnem kraju, se je z ogromno vsoto in prekrasnimi darovi pri Sulejman-paši odkupil kazni. Ta snubec je bil najsitnejši in mislil si je, da mora Maro na vsak način dobiti. A vse spletkarjenje, vse zvijače in celo nasilje mu je spodletelo, ker so sorodniki Mare in Milivoja zvesto stali na strani zaljubljenecv. Vzela sta se. Živo pa je besnel in divjal, da mu je nakana spodletela. Rotil se je in zaklinjal pri svojem bogu in vseh besih²⁾, da ne bo miroval, da se bo kruto maščeval nad dvojico, ki se je drznila prekrizati njegove načrte. Par dni je izginil iz okolice, ko pa se je vrnil — je bil pravoveren moslim. Od tedaj se ga je vse ogibalo. Pravoverni niso verovali v njegovo izpreobrnjenje in dobro so slutili, da mu je vera le orožje, riščani in krščani pa so ga črtili, ker se je pokoril proroku. Vse to pa ni motilo bivšega harambašo, ki se je s svojim prestopom pridobil naklonjenost in milost mogočnega Sulejman-paše.

Med tem je nastopila doba rata in Živo je, kot izkušeni harambaša, dobil od paše povelje, da vodi oddelek, pri katerem je bil tudi Milivoj.

Mara se ni mogla potolažiti ob slovesu. Vedno in vedno je ponavljala, da ve, da vidi svojega moža zadnjikrat, in ga rotila, naj se čuva Živa.

Ko so se po porazu sultanovih čet vračali domov možaki, Milivoja ni bilo med njimi. Živo se je vrnil še oblastnejši in mogočnejši. Kar nič ni prikrival, da je Milivoja lastnoročno umoril, češ ker je nameraval izdati dobrotljivega Sulejman-pašo sultanovim četam... Kmalu pa je začel zopet zalezovati krasno Maro, vzlic temu, da je ona med tem povila dvojčka možkega spola. Ko se ga mlada vdova ni mogla nikakor več ubraniti, ga je zavrnila z razlogom, da bi se nikdar ne ločila od svojih otročičev, k njemu v hišo pa jih pripeljati ne more, ker je on morilec njih očeta...

Poteklo je nekako leto dni, otroka sta uspevala in se živo kobacala po vseh štirih krog svoje matere, ki ju je nad vse na svetu

¹⁾ četoval kot roparski glavar.

²⁾ vragih.

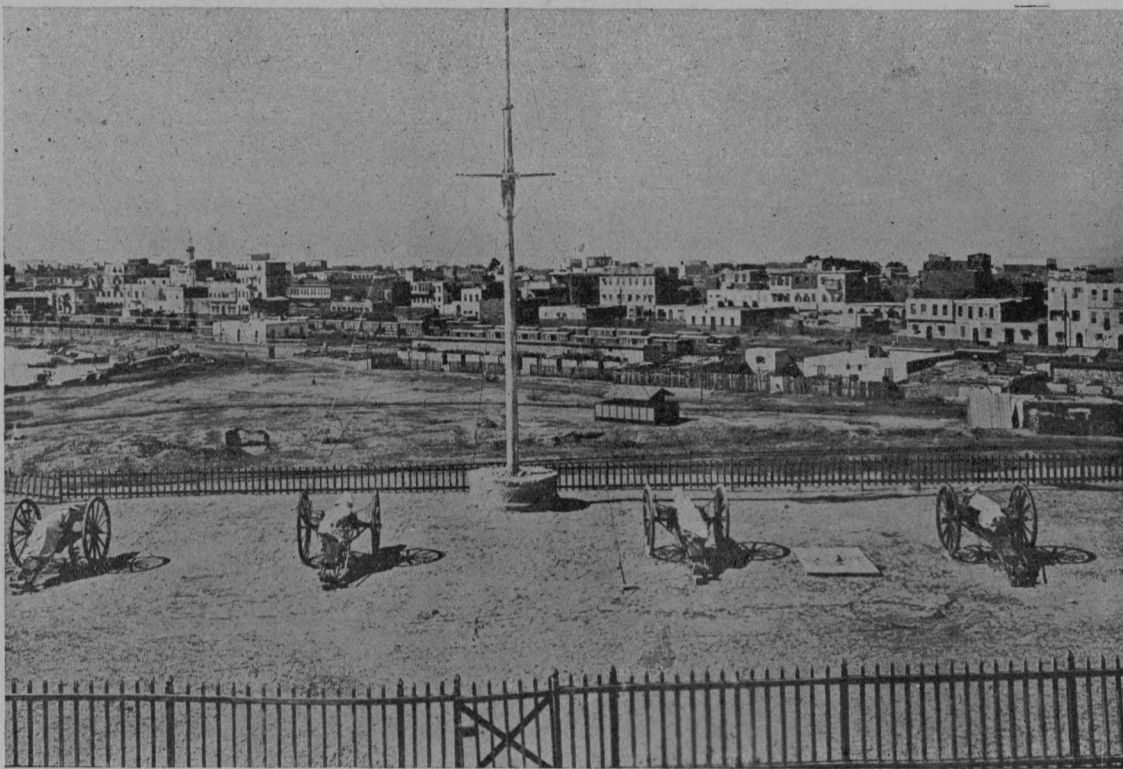

Boj za sueški prekop: Pristan v Pord Saidu s spomenikom Lessepsa, ki je izvršil ta prekop, po katerem je zvezano Sredozemsko morje z Rdečim in Indijskim morjem.

ljubila. Nikdar ju ni spustila iz oči in kamor se je genila, jih je jemala s seboj iz strahu, da jima Živo ne bi storil kaj hudega, da živa že dolge meseco ni bilo v dolini na spregled. Dečka, Petko in Pero, sta si bila tako podobna, da ju razun matere nihče ni mogel razločiti. Često je Mara sedela pri svojih srčkih in jima, da si je nista razumela, na dolgo in široko razkladala o pokojnem očetu in o prokletem Živu, vsakokrat pa, če je omenila slednjega, se je prestrašeno ozrla, da li se morda ne bliža od nekod. Večni strah in trepet pred njim je še podvojil njeno čuječnost, a tudi polagoma izpodkopaval njeno zdravje.

Nekoč je morala Mara na njivo, ki je kraj Vrbasu kak streljaj od mostu. Seveda je tudi to pot nesla otroka seboj, da ne bosta samevala brez nadzorstva v koči. Ko je prišla do njive, je malčkoma lepo postlala v senci pod grmom, ju prikrila ter uspala s pesmijo. Petko in Pero sta kmalu zaspala v tesnem objemu, kakor sta bila navajena. Mara se je lotila svojega dela z vso vnemo in kmalu ji je zalival vroč znoj žareče lice. Vladala je krog in krog popolna tišina, nikjer ni bilo žive duše. Ura za uro je potekala, končno se je začelo pomikati solnce k zapadu. Mara se je zasopla zravnala, obrisala si je z levico potne srage in ko je spoznala po stanju solnca, da mrak ni več daleč, je zadela kopačo na ramo ter krenila po svoja otroka k grmu. Toda, Allahakbar, pomisli efendija, dvojčkov ni bilo nikjer. Samo razkopano ležišče, o otrocih pa ne duha ne sluha. Obupno je začela Mara iskati in klicati svoja deca, vedno še v nadi, da tičita kje pod kakim grmom, kamor sta se dokobacala po vseh štirih. A vse iskanje in klicanje je bilo zaman. Tudi pozneje, ko so komšiji in komšinice prihitele Mari na pomoč, je bil ves trud zaman. Pozno v noč so se vračali domov, podpirajoči z obeh strani obupano in onemoglo vdovo.

Kakor blisk pa sta se raznesli drugo jutro dve novici. Pastir, ki je gnal ovce na pašo, je našel ob bregu Vrbasu na produ dvoje truplec, bila sta to Petko in Pero. Druga novica pa, ki je še bolj razburila vaščane, je naznanjala, da se je sinoči vrnil harambaša Živo in da so ga vaščani videli oprezati okoli grmovja ob Vrbasu baš tam,

Boj za sueški prekop med Turki in Angleži: Mesto Suez v severni Afriki.

kjer sta spala utopljenčka. Po vasi je zavrelo, vse brez razlike vere in spola, je javno in glasno dolžilo roparja umora nedolžnih črvikov.

Ko se je Živo popoldne prikazal na na čaršiji, so ga vaščani obkolili ter mu vrgli obtožbo v ohraz. Živo pa se je zaničljivo zarežal, da so se mu zablščali žolti zobje: »Kaj me briga gjaverska zalega? In če bi si bil zaharambašil in utopil ta ščeneta, kaj vas to briga, mar ste vi kadije¹⁾?«

Jedva je izrekel te besede je završal po zraku kamen in črna kri je oblila zlobno lice zločinca, zaman je izdril handžar, zaman je rotil, žugal in prosil, kamen za kamenom se je sipal z vseh strani na njega s tako silo, da mu ni bilo mogoče pobegniti... Tišina je zavlada na čaršiji, žive duše ni bilo videti niti v stranskih ulicah, le psi so lizali kri, ki je curela izpod kupa kamenja...

¹⁾ sodniki.

Šele tretji dan so sužnji Sulejman-paše zakopali izven vasi gnijoče truplo. Nihče ga ni spremil, niti hodža¹⁾ ne.

Mara je onega dne obolela, dolgo neskončno dolgo se je borilo njeno telo s smrtjo, njena duša pa ni vedela ničesar, ker jo je dobrotni Allah zagrnjal z mrakom. In tudi ko je Mara ozdravela ni ji mrak izginil z njene duše, je blodila na okrog, se venčala kot nevesta s trakovi in cvetjem, ter pela otožne, neznane pesmi. Nakrat pa je buhnila v blazen smeh in stekla naravnost k grobu svojih otročicev, katere so vaščani zakopali ob Vrbasu, tam, kjer ju je reka vrgla na kopno. Tamkaj ob malem grobu je prečepela cele dneve in tako pretresujoče vzdihovala in zalivala zemljo s solzami, da so se vsi ljudje plaho ogibali onega kraja, da jim jad odvojele in zapuščene matere ne razjeda srca. Nekoč v jutro, bila je že zima, pa so jo našli nemo in otrplo na grobu. Jeli bil mraz, jeli bil jad, ki je za večno zaprl vzdihujoče ustne, kdo ve? Zakopali so jo istotam, naj počiva pri svojih otrocih...

Prihodnjo pomlad pa je začela iz zemlje poganjati vrba baš na onem mestu, katero je tugujoča vdova najčeseje zalivala s svojimi solzami. Kako se je razrastla, poglej, evo ti je tam — vdovine vrbe! — Od tedaj ne gre nobena mati tod mimo, da bi se ne poklonila pred drevesom in bi ne vrgla prgišča zemlje ali peska na gomilo. Pravijo, da najde njena duša šele tedaj mir na onem svetu, ko zakrije zemlja vrbo do vrha, kajti vedi, še se jo vidi v mesečnih nočeh tod okoli in često se čuje njeno jadikovanje in tubno petje...

* * *

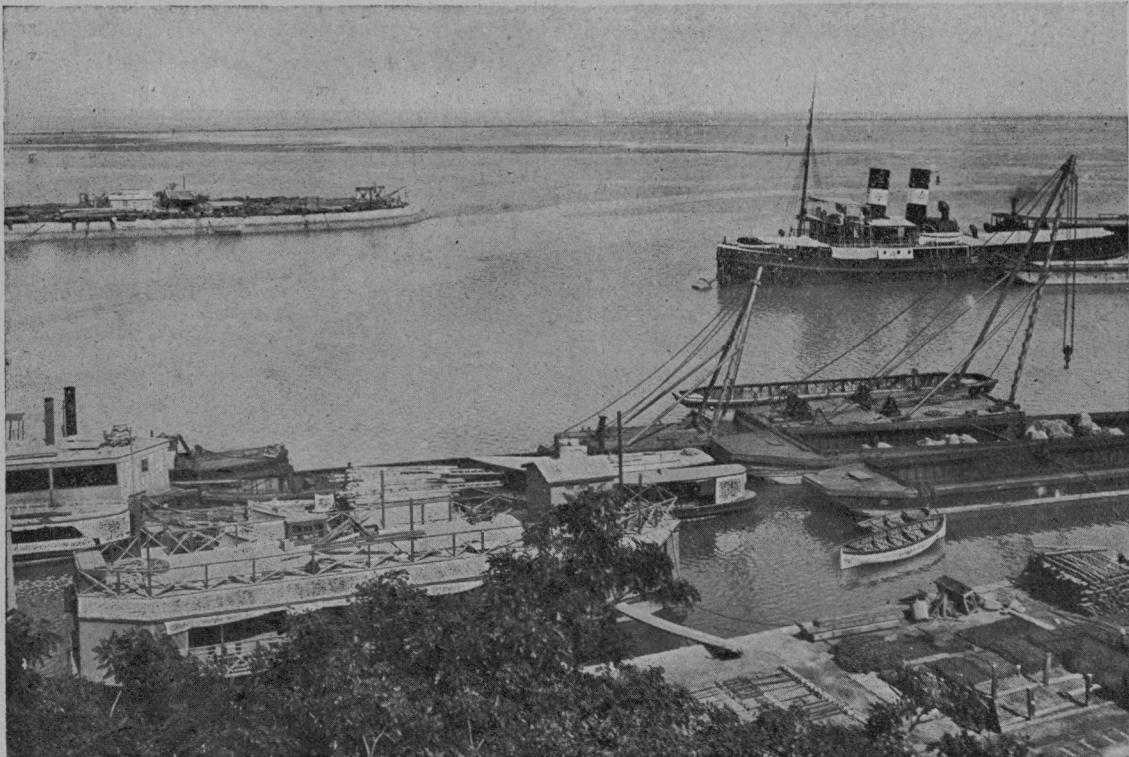
Pogosto me je še pripeljala pot mimo vdovine vrbe. Nehote sem se sklonil tudi jaz in vrgel prgišče zemlje na zeleni griček krog nje, opazil sem namreč, da delajo isto tudi možje in ne samo matere...

¹⁾ moslimanski duhovnik.

Turki prodirajo v Egipt. Pogled na Port Said s sueškim prekopom. Zadaj palača angleškega sueškega poveljstva.

Naročite se na list „Tedenske Slike“, ki je najbolj zanimiv in najboljši slovenski ilustrovan tednik! Razširjajte ga in pridobivajte mu novih naročnikov!

Luka pri Port Saidu, ki so jo za sueški prekop zgradili Angleži.

Špijonova usoda.

Roman.

(Nadaljevanje.)

— Pa šele boste. Toda le pod pogojem, če ste nam na razpolago, je odgovoril svetnik. Ne bi se bil obrnil do vas, če bi ne bil vedel, da nam v tem slučaju edino vi lahko pomagate. Povsod se lahko gibljemo, in nihče nas ne spozna. Samo v višjih krogih nas poznajo. V kočljivih sluščajih pa ni pravo, če je policaj poznan. Niti te stvari pa se pletejo v glavnem v kakem buduarju, kamor naši ljudje ne morejo. Torej, ali hočete?

— Če treba najti izdajalca, sem vaš mož!

— Potem z menoj! Takoj vas predstavim predsedniku.

* * *

Policijski svetnik Koren se je peljal z baronom k policijskem ravnateljstvu. Predsedništvo uraduje v drugem nadstropju. Spremljevalca je ostavil v predsobi, sam pa je stopil k predstojniku.

S soške fronte: Pogled na planino Krn pred vojno.

ulico. Stanovanje obstoja iz te sobe in kuhinje. Oddajata ga zakonska Mlinar.

Drugo vprašanje: Kdaj se je zgodil umor?

Izpovedi stražnika in stanodajalca se strinjata v tem. Umor se je zvršil med poldeveto in tričetrt na deveto uro zvečer, dne 12. januarja. O tem ni dvoma.

Tretje vprašanje pa je še nerešeno. Kdo je umorjen?

Mož, ki se je javil za mehanika Adolfa Strebingerja, in ki je trdil, da išče dela in da je prišel šele pred par dnevi na Dunaj. Poizvedovanja o tem Strebingerju so bila do zdaj brezuspešna. Nihče ga ne pogreša, nihče ne ve o njem ničesar natančnega, nihče ga ne pozna. Znano je samo, da si je najel stanovanje 4. januarja. Prej je stanoval tri dni v majhnem hotelu na Marije Terezije trgu. Sprejemal je ljudi, ki so bili iz drugih boljših krogov nego Strebingerja. Živel je sam zase. Stikov z ljudmi namenoma ni maral. Denarja je imel več, kakor bi ga v svojem stanu mogel praviloma imeti. Stanodajalec Mlinar pravi, da je videl pri njem zavoj stokrskih bankovcev.

Zlaškega bojišča: Koča „Kosteč“ na Planini.

Zdi se torej, da se ne motimo, če sklepamo, da se je umorjenec nastanil na Dorotejini cesti iz gotovih vzrokov pod nepravim imenom. Po vsi priliki je bil tudi drugega stanu. Pri tem potrjuje naše mnenje izjava policijskega zdravnika. Umorjenec je imel z zlatom plombirane zobe, dalje se sklepa, da je zadnje čase mnogo jezdil. Imel je brazgotine od mahljajev sablje, posebno velika je bila brazgotina na čelu, katero je umorjenec zamazal s šminko. Roke so bile namenoma počrnjene in zamazane. To vse kaže, da je bil pokojnik član boljših krogov, nemara častnik. Kaj ga je prisililo, da je šel kot častnik na Dorotejino cesto stanovat in da se je preoblekel, to vse spada k drugi aferi, o kateri bomo pozneje govorili. Gotova stvar pa je, da ne moremo reči, kdo je umorjenec in da torej ne vemo, kdo je bil pravzaprav umorjen?

Ravnotako ne vemo odgovora na vprašanje: S čim je bil pokojnik umorjen?

Našli smo groglo majhnega kalibra v okviru stenske slike. Ta je usmrtila moža. Ali, gospoda, nihče ni slišal počiti strela.

V tem oziru smo natančno poizvedovali. V prvem nadstropju hiše, ki stoji na-

S soške fronte: Planina „Kočina“.

Prenos ranjencev in mrtvih s Krna.

sproti, stanuje knjigovodja Gojnik. Tisti večer, ko se je zgodil umor, je prišla njegova žena nekoliko pozno z obiska. Gojnik odločno trdi, da se v kritičnem času ni ganil od okna. Gledal je na ulico in čakal ženo. Strel bi bil moral vsekakor slišati. Nad stanodajalcem Mlinarjem stanuje dijak. Usodni večer se je doma učil. Slišal ni ničesar. Stražnik je patroljiral, kakor vemo, tričetrt na deveto zvečer mimo okna in videl skopi okno dva moža, ki sta se menila razburjeno. Šel je do Dvorne ulice, ki meji na Srebrno ulico in obstal na oglu. Od mesta, kjer se je izvršil umor, ni bil oddaljen niti dvesto korakov. Ob devetih ga je našel tam okoliški nadzornik in kmalu nato mu je prišla naznaniti ravno tja gospa Mlinarjeva nenadni dogodek.

Stražnik se torej ni ganil z mesta od tričetrt na deveto do devete ure. Strela ni slišal. Kroglo, ki smo je našli, sem dal mikroskopično preiskati. Sledov o smodniku ni bilo mogoče dognati. Sklepiti je tedaj treba, da je zadela krogla neznanega človeka popolnoma zavrtno, ne da bi kdo slišal strel, in da je torej priletela iz orožja, ki ne rabi smodnika.

Ravnotako ne vemo, kako se je izvršil umor. Ni mogoče, da bi bil stal morilec na cesti. Preostaja le možnost, da je ustrelil iz visokega parterja nasprotne hiše. Tam je prazno stanovanje, katerega ključne hrani hišni oskrbnik. Usodni večer so viseli ključni na deski poleg drugih kakor po navadi. Zena in otroci oskrbnikovi trdijo to z vso odločnostjo. V praznem stanovanju so se poznale v prahu stopinje in celo pri oknu. Oskrbnik je namreč pokazal poštnemu oficijalu Hišarju stanovanje. Ta Hišar je popolnoma nedolžen. Ko je gledal sobe, je poizkusil tudi, če se okna dobro zapirajo. Naj povzamem ob kratkem:

1. Ne vemo, kdo je umorjenec.
 2. Ne vemo, kako in s čim je bil umorjen.
 3. Nimamo niti namanjšega pojma o morilcu in
 4. nimamo pojma o motivu umora.
- Taka je afera. Policijski svetnik Koren je prenehal, kakor bi čakal na pripombe ali vprašanja. Ker so vsi molčali, je nadaljeval.

Z laškega bojišča: Naša artilerija na Krnu.

Omeniti je treba še tri reči: Rumeni avtomobil, neznan pričo umora in zagonečnega domina z maskarade, ki se je vršila dne 12. januarja, torej na večer umora.

Kar se tiče rumenega avtomobila, opozarjam, da šteje naše mesto 123 rumenih avtomobilov. Dasi je število visoko, so vendar izprašali naši agentje šoferje vseh avtomobilov, kje so bili na usodni večer. V Dorotejini ulici ni bilo okoli devete ure zvečer nobenega. Tudi tistega ne, ki je peljal izpred poslopja, kjer se je vršila maskarada. To ni nič takega, čemur bi se bilo treba čuditi. Pri nas je gotovo mnogo več rumenih avtomobilov nego 123. Treba je avtomobil le prebarvati in sled je zbrisana. In to je majhno delo, ki ga opravi lahko sam šofer. Vrtar poslopja, kjer se je vršila maskarada, je videl rumeni avtomobil. Isto tako dr. Žolna in dalje natakarica in dva gosta majhne kavarne v Srebrni ulici. Dve uri pozneje sta ga videla v mestu dr. Žolna in neki stražnik. Če je bil v vseh treh slučajih isti avtomobil, ni mogoče dokazati.

Pričo umora opisujejo stražnik in gostje v kavarni tako: Eleganten, velik, plavalas gospod izžitega obraza, plavih brk pod nosom, na očesu monokel v kožuhi. Takrat, ko se je izvršil umor, je bil ta gospod prav gotovo v sobi pri umorjencu. Ugasnil je luč, skočil skozi okno na vrt, tekel do ograje in jo preplezal, potem bežal dalje po Dvorni ulici, zavil v Srebrno ulico, izgubil spotoma pismo, stopil v kavarno Boltežarja Primkoviča, ki je jako na slabem glasu, in čakal tam prilično tri četrt ure. Nato se je odpeljal z rumenim avtomobilom ki je prišel ponj. To se je vršilo četrt ure pred deseto. Ta avtomobil potem takem ni bil tisti, katerega je srečal dr. Žolna po enajsti uri. Naprej ta sled za enkrat ne gre.

Zagonečni domino je, kakor trdi dr. Žolna, dama boljše rodbine, jako naobrazena in stasita. Dr. Žolna je z njo anonimno dopisoval. To dopisovanje je pričela dama. Povabila je na maskarado dr. Žolno, ki jo je osumil zaradi tega, ker se je ne navadno zanimala za špijonažno afero in tudi opozorila na hišo št. 46. na Dorotejini cesti. Medtem ji je neka druga maska nekaj sporočila, kar jo je zelo prestrašilo,

Prestolonaslednik nadvojvoda Karel Franc Jožef v pogovoru z generalom Böhm-Ermolli.

najbrž vest o umoru, zakaj vzkliknila je: Strel! . . .

V žepu umorjenca smo našli kos pisma, ki ga je pisal dr. Žolna dami, drugi kos pa je izgubila priča umora na cesti, ko je bežala.

Stvar je najbrž taka: Neznanec, ki mu je bilo doposivanje dame z dr. Žolno znano, je imel takrat ko je prišel na Dorotejino cesto, slučajno pismo pri sebi. Med pogovorom je bilo treba nekaj zapisati. Ker ni bilo drugega papirja pri rokah, je bilo treba odtrgati kos pisma in si na nepopisano stran zabeležiti: „Jutri ob pol devetih — potem sledi nekaj števil — poklicati.“ Te številke so šifrirane pisava. Ključa zanjo še nimamo. Drugi kos pisma je vtaknil neznanec najbrž v zunanji žep in ga na begu izgubil.

Brez dvoma je črni domino z zločinom v zvezi. Ravno tako je gotovo, da sta umor na Dorotejini cesti in špijonažna afero

v zvezi. Treba je samo to-le primerjati:

Dokumenti so zmanjkali v miznici feldmaršala Holmhorsta 3. januarja ponoči. Četrtega zjutraj se je nastanil neznanec kot delavec na Dorotejini cesti.

Dr. Žolno je opozorila neka dama na hišo št. 46. na Dorotejini cesti in tam se je zgodil ob istem času umor.

Dama je bila o tem na mestu obveščena in umorjenec je imel pri sebi na kosu nanjo naslovljenega pisma beležke in sicer šifrirane, kakor delajo v važnih slučajih diplomatije. Sledova obeh zločinov vodita v višje kroge in tam izgine.

Naj povzamem še enkrat ob kratkem: Umor na Dorotejini cesti je, kakor vse kaže, posledica tatvine vojaških dokumentov. Morda je ena in ista oseba izvršila oba zločina. Če se nam posreči, da pridemo do dna eni aferi, se nam pojasni druga sama od sebe. Če dobimo v pest črnega domina, imamo najbrž tudi morilca in tata.

Četrto poglavje.

Komisar dr. Martinič je bil jako častihlepen uradnik. Ponos ga je prešinjal, ker mu je zaupal policijski svetnik težko delo.

Uro. kasneje, kakor so končali posvetovanje pri predsedniku, je stopal z dvema dedektivoma proti Dorotejini cesti Hotel je dognati, ali so podatki policijskega svetnika zanesljivi. Na podlagi lastnih opazovanj je sklenil delati naprej.

Pred hišo št. 46 se je ustavil in se pozorno oziral na vse strani.

V tem, da ni bilo mogoče streljati s ceste, se je s policijskim svetnikom popolnoma strinjal. S ceste se je videl samo rob stene in strop sobe, kjer se je izvršil zločin.

Komisar je šel h knjigovodji Gojniku, ki je stanoval v prvem nadstropju nasproti stoječe hiše. Gojnik je bil priljuden, debel in star gospod. Sprejel ga je prijazno, ga peljal k oknu in mu pokazal sobo, kjer se je zgodil umor.

Komisar je bil ob prvem pogledu uverjen, da od tam ni bilo mogoče streljati.

Mignil je dedektivoma in vsi trije so šli k hišnemu oskrbniku.

— Pojdite z mano v prazno stanovanje

Nemški cesar Viljem v pogovoru z nemškimi častniki v Nišu na Srbskem.

v visokem pritličju, je ukazal. Vprašati vas moram to in ono.

— Ali ste mar od policije?

— Prosim, je rekel nato oskrbnik, kar z menoj pojdite!

Do stanovanja so prišli po temnem hodniku in dveh ali treh stopnicah. Vhod je bil v zidani kotanji.

Oskrbnik je hotel naglo odpreti, pa ni šlo.

— Prekleta ključavnica! Ne prime! je mrmral. Je pa že kdo bezal vanjo! Vrag! Ali pojdeš ali ne!

Ključ je vendar prijel.

Komisar je poslal detektiva takoj po ključavničarja. Z drugim detektivom in hišnim oskrbnikom je šel v stanovanje.

Obstojalo je iz sobe kabineta in kuhinje.

Dr. Martinič je hodil po vsem stanovanju in obstal v kabinetu. Šlo je za kabinet. Od tu se je videlo natančno v sobo, kjer so našli mrliča. Od tu je ustrelil morilec.

Komisar je vse natančno pregledal. Tla, prazne stene, nazadnje desko pri oknu.

Opaziti ni bilo mogoče ničesar. Vse je bilo zaprašeno. V kotu je bil zmeten prah na kupček.

— Kdo je pa tukaj pometal?

— Moja stara.

— Kdaj pa?

— Malo je pospravila, ko je zvedela, da bodo prišli sem gospodje.

Komisar je premišljal. Torej pometala je gotovo po umoru. Če so kje kaki sledovi, potem so gotovo med kupčkom prahu.

Martinič je razprostrl velik bel papir in rekel detektivu, naj zmete ves prah nanj. Sredi dela je agent naenkrat obtičal.

— Kaj pa je?

— Gospod doktor, nekaj sem našel.

Detektiv je pomolil komisarju majhno, umazano stvar.

Doktor jo je natančno motril.

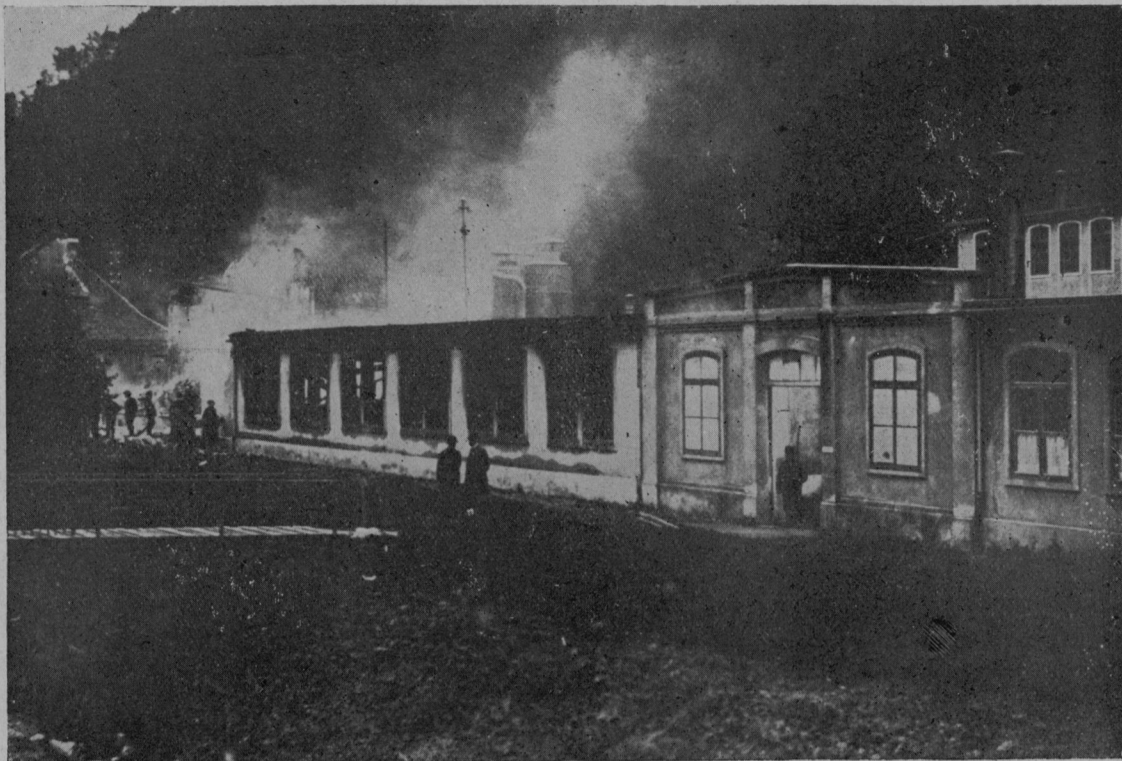
Bila je majhna zaponka, ki jo rabijo gospe za zapenjanje las nad čelom.

Dr. Martinič jo je nesel k oknu in jo obračal na vse plati. Opazil je, da se je drže kratki in zaprašeni rdečeplavi lasje.

Obrnil se je k hišnemu oskrbniku:

— Koliko časa je že stanovanje prazno?

— Od prvega januarja.

Pogorišče glavnega kolodvora v Belgradu.

— Kdo je zadnji v njem stanoval?

— Star čevljar. Spal je v kuhinji, učenci pa tam, kjer so delali. V kabinet sta hodila dva spat.

— Ali žensk ni bilo?

— Mojsterica je bila.

— Kakšna?

— Lepa ravno ne! Brez zob, suha kakor preklja. Tisto malo sivih las je imela zadaj spletenih v sivo kepo.

— Kedo je pa vse ogledal stanovanje, kar je prazno?

— Dvakrat so bili ljudje tukaj. Sami revni. Enkrat je prišel tudi eden od policije.

— Ali ženske niso prišle gledat stanovanja?

— O so bile vmes. Enkat tri — štiri menda.

— Kakšne pa? Gosposke?

— Robce so imele na glavi.

— Kakšne lase ima pa vaša žena?

— E, tako črnih nima več kakor včasih. Pa malo jih je.

— Hčera nimate.?

— Tega pa ne, otrok pa ne!

— Ali stanuje v bližini kak glavničar?

— Sam sem že eden!

— A tako. Oglejte si torej to zaponko!

Oskrbnik je stopil k oknu in dejal:

— Pristna želgovina in še najboljša.

Stala je gotovo šest goldinarjev. Kdo bi jo bil neki tukaj izgubil? Ženske ki nosijo take drage zaponke, ne hodijo k nam!

Komisar je prikimal. Gotovo je bilo: dama z rdečeplavimi lasmi, ki je ni nihče poznal, je bila tukaj. Ali je bila v zvezi z umorom?

Dr. Martinič je vzel iz žepa povečalno steklo in preiskal desko ob oknu.

Našel je sledove roke, ki se je nanjo naslanjala.

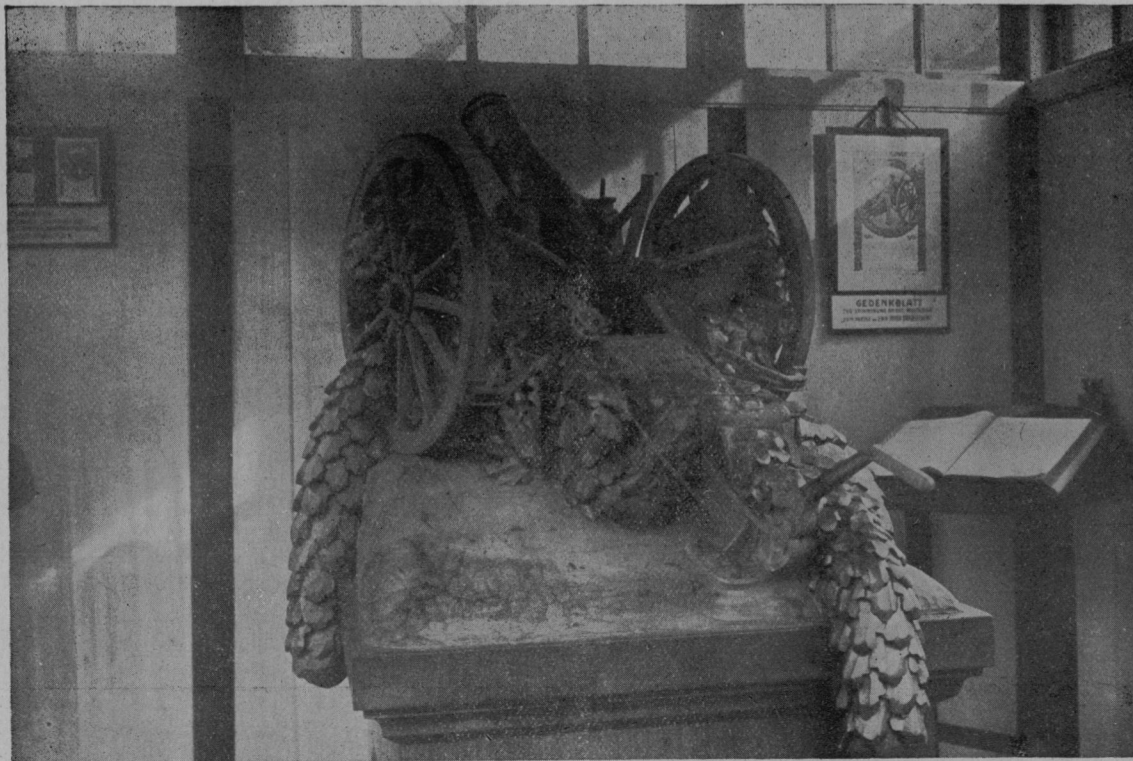
(Dalje prihodnjič.)

Sueški prekop.

(Glej naše slike!)

Sueški prekop in Egipt bosta morda že prav kmalu novo in za Anglijo bržčas tudi odločilno bojišče. S strašno koso kosí vojna državo za državo: za Belgijo je padla Srbija in za njo Črnagora! Nič se ne more ustavljati zmagovalnemu pohodu zveznih armad! Angleško in francosko bojno ladjevje je po celoletnem besnem bojevanju in po groznih izgubah na ljudeh in materijalu povsem brez uspeha v črni noči kradoma pobegnilo izpred Dardanel. Zbralo se je deloma pred Solunom, deloma pa pred Sueškim prekopom. Vojna kosa že zamahuje tudi nad tema točkama! Svetovni vpliv Anglije se maje!

Na vseh straneh se pripravljajo na novo borbo, ki bo pač strašna. V Solunu izkrcavajo Angleži in Francozi cele trume svojih čet, da bi vrgle zmagovito prodirajoče Avstrijce, Nemce in Bolgare nazaj. A kam zbeže Angleži in Francozi, ako jih vržejo zavezniki tudi iz Soluna? Za hrbotom imajo le morje, in vkrcavanje celih armad na bojne ladje med padajočimi granatami in šrapneli avstrijskih, nemških in bolgarskih topov grozi postati katastrofa, ki v svoji tragični strahoti ne pozna nič enakega v svetovni zgodovini.

Spomenik junaškim topničarjem: Načrt kipa v spomin našim padlim topničarjem. (Z vojaške razstave na Rennwegu na Dunaju.)

A tudi k Sueškemu kanalu pošiljajo Angleži silno vojsko. Strah je končno tudi ledenokrvnim in sebičnim Angležem šinil v kosti. Česar bi ne bil nikdar noben Anglež pričakoval, se je zgodilo: 12. t. m. je sklenil angleški parlament skoro soglasno, da se uvede končno tudi na Angleškem in v vsem angleškem imperiju splošna vojaška dolžnost! Doslej je sestajala angleška armada le iz prostovoljcev. Zavezniške zmage na vseh bojiščih so zdaj prisilile tudi Angleže, da posnamejo nemški in sploh evropski vojaški zistem: vsaki Anglež od 18.—42. leta zdaj mora pod puško! Saj njih država je danes v resnični nevarnosti. Strah za Egipt, za Sueški kanal in za Indijo je prisilil Angleže k tej največji, od nikogar pričakovani žrtvi. A tudi ta bo zaman, ker je prepozna.

Da bi si Anglija zavarovala Egipt in vse pomorske ceste v Indijo, je delovala desetletja in žrtvovala milijarde. Obrambni obroč se začne na zapadu z Gibraltarjem, ki zapira pot med Sredozemskim in Atlantskim oceanom; odtam gre čez Malto na otok Ciper ter na Aleksandrijo. Grški Pirej in grška otoka Lemnos in Imbros ter laški otok Rodos so pravzaprav angleške trdnjave. Najslabše je zavarovana Indija, ker je na afganistanski strani brez trdnjav. Zato so vpadli Angleži v Mezopotamijo (v Irak), da bi preprečili vsakršno nevarnost s strani Perzije. To pa danes stražijo Rusi. V Egipt so poslali Angleži celo hrabre Bure ter razne temne polke iz Afrike in Avstralije. Turški polki pa se bližajo Sueškemu prekopu od vzhoda in baje je Sueški prekop mestoma za ladje že neraben. Ako ne bodo mogle skozi prekop več angleške ladje, ki dovažajo čete in vojni material iz Azije, Indije, Japonske in Avstralije, bo Anglija ob vso moč in vpliv. Potem bo vojne konec.

Zahodno od sila širokega izliva reke Nil v Sredozemsko morje leži Aleksandrija s krasno luko. Mesto Aleksandrija šteje okoli 400.000 prebivalcev ter je za Carigradom najvažnejše trgovsko obmorsko mesto. Iz njega so odprta vrata v ozemlje Nila in v orient. Preko nje se vije trgovska zveza med Evropo in Indijo in sicer deloma

Konec Srbije: Srbski begunci v Albaniji.

potom železnice, ki teče skozi mesto Sues z luko ob Rdečem morju, v največjem obsegu pa skozi Sueški prekop, ki je 164 km dolg in 8 m globok, torej za največje trgovske ladje in parnike izvrstno uporaben.

Sueški prekop je bil zgrajen po načrtih Ferdinanda pl. Lessepsa l. 1869. Vožnja skozi prekop traja 17 ur. Največ vozijo angleški in nemški trgovski parniki. Pri mestu Port Said, ki šteje okoli 60.000 prebivalcev, se začne in veže Sueški prekop s Sredozemskim morjem, nato je izkopen do mesta Sues, ki leži na robu Rdečega morja, od katerega dalje je izpeljan prekop ob obali vse Arabije — mimo Meke in Adena ter se končno odpre v širni Indijski ocean.

Za Egipt in Sueški prekop se zdaj pripravlja borba med zavezniki in antanto.

Kdor zmaga, bo gospodar na morjih.

Kakor znano, je Egipt tributna država Turčije, ki ima sultanovega namestnika in se zove kediv. Toda resnični gospodarji Egipta so le Angleži, ki pa jih sovražijo Egipčani in Turki. V Egiptu živijo Egipčanje, Felahi, Kopti, Beduinci, Turki in Evropejci vseh držav, največ pa Angleži. Glavno mesto je Kairo, ki šteje okoli 660.000 prebivalcev ter je za Carigradom največje turško mesto ter je sploh najbolj lepo in živahno, pisano mesto jutranjih dežel. Mimo teče široki Nil, v bližini so razvaline staroegiptskega mesta Memfisa, grobovi staroegiptskih kraljev in 40 piramid, med temi najvišja, 140 m visoka Keopsova piramida. Plodna je zemlja le ob Nilu in ob morski obali; večina Egipta pa je puščava. Krasna, slavna in zanimiva je ta zemlja in morda bo igrala v zgodovini zopet važno ulogo.

Palestina med vojno.

Sveta dežela — rojstni kraj Jezusa, apostolov in učencev, Marije in Jožefa — Palestina je danes sredi vojne. Saj je Palestina del Turčije. Leži ob vzhodni obali Sredozemskega morja ter je soseda Sueškemu prekopu in Egiptu.

Sionitski list, hebrejski »Glasnik s Siona« poroča, da je lani poskusila turška armada zavzeti ali zapreti Sueški prekop, a poskus se ji ni posrečil. Armada Džemal paše je hitala k Sueškemu prekopu po cesti, katero so hodili pradedje — in po kateri je bežal Jožef z Marijo in Jezusom v Egipt pred Herodom. — Deset tisoč velblodov je nosilo vojni tren. Topove so vlekli osli in mezgi 200 km daleč po pesku puščave. Posrečilo se je priti prav blizu Sueškemu prekopu, in neki nemški topničarski poveljnik je s strelji iz topov potopil celo nekaj angleških parnikov v kanalu. Toda s tem Sueški kanal še ni bil zaprt, ker so stali parniki na širokem mestu kanalovem ter so jih Angleži nato odvedli na varno ali pa potopili. Tudi med Ismailijo in Elkan-Taro se je bila bitka, ki je bila za obe strani krvava, a odločitve ni prinesla.

Angleži so Sueški prekop silno utrdili; imajo tam bojne ladje z največjimi topovi ter veliko armado vojaštva iz Avstralije, Indije

Črnogora se je udala: Črnogorski kralj Nikita ki se je brezpogojno udal in odložil orožje.

in Somalce (torej črno in rumenokožne vojake) z najmodernejšim orožjem. Velikih topov pa Turki čez puščavo niso mogli spraviti v pozicije, da bi odbijali veliko angleško topništvo na kanalu.

Zato se je meseca marca 1915. vsa turška armada vrnila v Palestino, kjer je tudi lažje preskrbovana z živili, kakor je bilo v puščavi nemogoče.

Tako je danes zopet Palestina polna turškega vojaštva. Nad Jeruzalemom se vije turški vojni prapor, okoli Golgate in Olske gore so vojaški tabori in vojaške vaje. Vsi samostani so danes kasarne. Povsod topovi, aeroplani, vojaški avtomobili, velblodi prevajajo zaboje s strelivom in bivoli vlačijo orožje. In v že itak pisanem orijentskem življenju so turške uniforme nova pestrost, ki je ljudstvo, židje, mohamedanci in kristjani, doslej niso poznali.

Z vojno pa je zašel v Jeruzalem in v druga palestinska mesta tudi prej neznani red in prej neznana čistost. Vojska je razširila ulice, podrla stare kočice in ruševine ter odstranila vse, kar je zdravju škodljivo. Živila se smejo na trgih prodajati le pokrita ali v steklenih pokrovcih. Prejšnja umazanost na trgih in po bazarjih je skoro izginila.

Turki grade tudi nove železnice in nove ceste. Iz Nazareta do Ludbe in odtam do Zale ob morski obali je železnica, tako da bo kmalu mogoče z železnico potovati v Sihem, Samarijo, Genezaretskem jezeru do Damaska in do Sirije. Čez puščavo Judejsko preko Jeriha in k Jordanu tečejo vlaki. Čez Jordan pa je postavljen velik železniški most. Skratka, Palestina se čudovito modernizira, in danes ni že skoro prav nič podobna tisti Palestini, ki jo je tolikokrat peš prehodil Jezus s svojimi somišljeniki. Stara poezija se je morala umakniti moderni praktičnosti in vojnim namenom.

Črnagora.

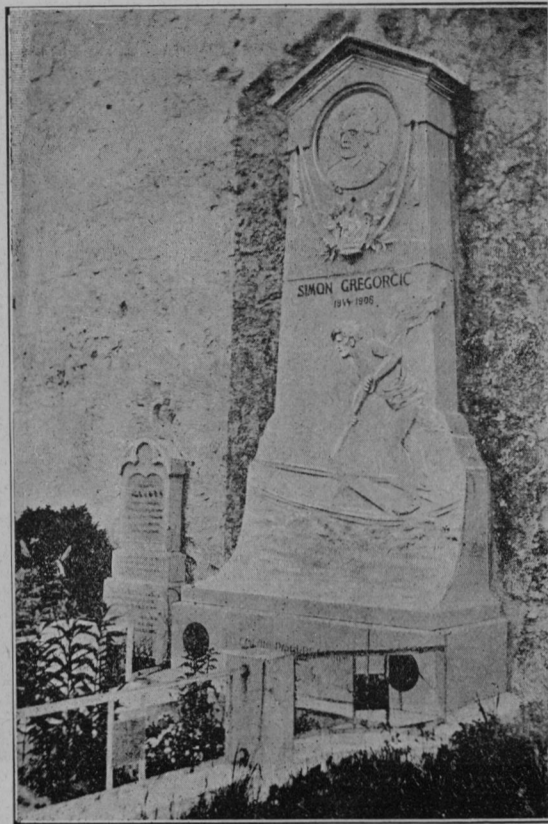
Ves svet se zanima danes za usodo Črnogore. S padcem Lovčena, ki so ga naše brezprimerno hrabre čete po ljutih in krvavih bojih zavzele dne 10. t. m., je bila zapečaten tudi usoda glavnega črnogorskega prestolnega mesta — Cetinja. Že dne 14. t. m. je došla uradna brzojavka, da je padlo tudi Cetinje. Za srbskim kraljem Petrom, ki je izgubil tekem meseca oktobra in novembra vso srbsko kraljevino, je prišel sedaj na vrsto tudi črnogorski kralj Nikita, ki so mu naše čete v hrabrih bojih od začetka decembra 1915. do srede januarja t. l. vzele že skoraj vse črnogorsko kraljestvo. Kakor belgijski kralj Albert, sta tudi kralja Peter in Nikola danes ubežna kralja — brez kraljestva.

Človek se nehote spominja Levstikove vzorbalade »Ubežni kralj«:

»Noč je temna, podkve jeklo poje;
čuj, po gozdu kralj ubežen jaha,
nima vojske, nima zemlje svoje;
skriva se, kot zver po lesu plaha,
nima žene, hčere, a ne sinova:
vse krvava, vzela je sekira;
koča vsaka duri mu zapira,
spremljevalca nima pot njegova« . . .

Črnagora, najmanjša neodvisna slovanska država, je ustavna kraljevina, ki meri približno 14.200 km², je torej nekoliko večja od Dalmacije in šteje okoli pol milijona prebivalcev, ki so grško pravoslavne vere. Črnogorci in Srbi so en narod; imajo isto vero, isti jezik in iste črke v tisku.

Črnagora se deli v dve različni polovici. Tako imenovana prava Črnagora sega do doline reke Morače in Zete, do kotline Nikšičeve ter zgodovinsko znamenitih Dugih prelazov. To je zahodnji del Črnogore. Vzhodnji del kraljestva pa obsega rodovitna Brda, ki imajo pravo hribovje ter lepe gozde,

Simon Gregorčičev nagrobni spomenik pri sv. Lovrencu, ki so ga razrušile laške granate.

travnike in polja ter dobro razvito vodovje, dočim je zemlja prave Črnogore prava kraška zemlja polna skalovja in brez vode.

V dolinah Zete, Morače in Črnnice in po bregovih Skaderskega jezera pridelujejo Črnogorci obilo žita, vina in tobaka. Tu raste celo oljka. Ker pa se dviga gorovje od Skaderskega jezera v notranjost države v kratki razdalji 2500 metrov visoko, je tudi izprememba podnebja jako nagla.

V zadnji balkanski vojni je pridobila Črnagora 5100 km², to je približno toliko, kakor meri avstrijska Šlezija. Novo pridobljena zemlja je precej rodovitna, ima lepe gozdove, gore pa so dokaj bogate rudnin.

Ime Črnagora je najti prvokrat v neki listini iz leta 1429. V 16. stoletju je vladal v Črnigori Albanec Škanderbeg Černojević;

njemu so sledili deloma turški deloma benečanski poglavarji. Toda Črnogorci so ljubili nad vse svobodo in so se vedno hrabro borili za svojo neodvisnost od Turkov, ki so jih stoletja napadali. Izvzemši majhno število prebivalcev, ki so prestopili v 17. stoletju k islamu (turški veri), so smatrali Črnogorci svojega metropolita vedno tudi za vladarja. Najvišji cerkveni dostojanstvenik je bil njihov knez vladar. To razmerje je trajalo od 1697. do 1851.

Že ruski car Peter Veliki je upošteval Črnogorce in je poslal odposlance na Cetinje, da pridobe Črnogorce za skupno delo proti Turkom . . . Do vladike Petra II. iz rodbine Njegoš so vladale v mali Črnigori prave patriarhalske razmere ter popolna anarhija. Posamezna plemena so bila med seboj docela neodvisna brez kake skupne uprave. Peter II. Njegoš je šele organiziral državico, ustanovil je senat kot najvišjo sodno oblast, nastavljal orožništvo, vpeljal provizorične davke i dr. Seveda je bilo zvezano to pri svobodoljubnih in ubožnih Črnogorcih z neštetimi težkočami. Zato je iskal Peter II. moralne in gnotne pomoči v Rusiji kjer jo je tudi dobil. Rusija je bila od nekdanj pokroviteljica Črnogore. Z njeno denarno in duševno pomočjo so sezidali črnogorski vladarji ceste, tovarne, večja poslopja i t. d.

Od l. 1860 ima Črnagora posvetnega vladarja, kneza Nikolaja II., ki se naziva od leta 1910. kralj in je znan tudi kot dober pesnik.

Črnogorci se bavijo po večini z živinorejo; zlasti uspeva govedo, konji, ovce, koze in prašiči. Obrt je malo razvita. Za trgovino manjkajo prometne zveze. V vsej deželi sta pravzaprav samo dve cesti. Ena prav lepa in široka, v zanimivo izpeljanih serpentinah, od Kotora preko Njegoša na Cetinje; druga pa iz Nikšića v Grahovo ob Jadranskem morju in Ulcinj, okoli 22 jadrenic (trgovskih ladij), a nobene bojne ladje.

Črnogorski promet je znašal pred balkansko vojno okoli 10 milijonov kron na leto; od teh je odpadlo na izvoz le nekaj na 2¹/₂ milijona kron. Izvažali in prodajali so Črnogorci govejo živino in drobnico, konje, ovčjo volno, tobak, olivno olje, prekajeno meso, sveže in posušene ribe, kože, sadje in zelenjavo; kupovali pa so največ blago za obleko in perilo moko in žito, stroje, orožje, steklo in papir.

Vojna maša na Krasu ob soški fronti.

Stalne vojske Črnagora pravzaprav ni imela, dasiravno mora vsaki za orožje sposoben Črnogorec po svojem 18. letu vsaj eno leto biti vojak. Vojaški novinci pa ostajajo v vojašnicah stalno na vajah le štiri mesece. Pravi vojaki so pravzaprav le takozvani »perjanici«, t. j. telesna straža kraljeva, ki šteje nekaj nad 200 mož.

Črnagora je imela dve vojaški akademiji na Cetinju in v Nikšiću; gojenci so bili le podčastniki, iz katerih so postajali potem častniki. Tehnični častniki so se izobraževali na Ruskem in Francoskem. Topničarji pa so ruski častniki. Svoje vaje je imela Črnogorska vojska ob nedeljah, ko ima vsakdo čas. Dvakrat ali trikrat na leto pa so imeli vsi Črnogorci streljanje s krogli. Vojska se je delila v tri skupine: prva je obsegala vse Črnogorce od 20—45 leta, druga od 45—55 leta ter vse osemnajstletnike, tretja pa vse ostale moške brez razlike starosti, tako da je bil vsak Črnogorec od 18. leta vojak.

S padcem Lovčena, »svete gore« Črnogorcev, kjer je grobnica slavnega črnogorskega pesnika in kneza Petra II. Njegoša, ter z izgubo prestolice Cetinja bo morda tudi konec svobode Črnogore.

S posestjo Lovčena je pridobila Avstrija mogočno naravno trdnjavo, ki bo varovala ne le najjužnejši del Dalmacije temveč tudi Jadransko morje, da ne bo stegal po njima svoje kremplje grabežljivi Lah. S padcem Lovčena in Črnogore je splavalo po vodi Italjanom tudi zadnje upanje, da bi kdaj zagospodovali v Jadranskem morju. Najbolj bridko čuti to torej poleg Črnogorcev Lahi poraz Črnogore.

Da je bila zadnja leta Črnagora predstraža Italije zoper Avstrijo kaže dejstvo, da je Italija oboroževala Črnogorce, da je Italija utrdila Lovčen ter dala zanj svoje najtežje kanone. In to je delala Italija že leta in leta pred vojno, ko je še bila naša »zvesta« zaveznica! S porazom Črnogore bo izpodrinjena Italija — upajmo — tudi iz Albanije in tako popolnoma z vzhodnega obrežja Jadranskega morja in pride domače prebivalstvo na zgornjem koncu, Slovenci in na jugu Hrvati do pravic, ki jim jih je doslej kratil Italjan, ki se je šopiril kjer je le mogel na krasni vzhodni obali Jadranskega morja.

S srbskega bojišča: Naši vojaki gredo preko reke Vardar za bežečimi srbskimi četami.

Kronika vojnih dogodkov.

1. januarja. V vzhod. Galiciji hudi boji, zlasti ob srednji in spodnji Strypi. Severnovzhodno Bučača popoldne silno streljanje ruskih topov, nato naskoki pehote v velikih masah. Rusi so ponavljali napade na isto točko 5—6 krat, a bili odbiti z velikimi izgubami. Tudi pri Jaslovcu pod Bučačem in blizu Usciezska na Dnjestru niso Rusi dosegli uspeha. Na besarabijski fronti je minil dan mirno. Severnovzhodno Čartorijska boji. Naše ondotne čete stoje v boju pod poveljstvom Böhm-Ermolija in nadvojvode Jožefa Ferdinanda, nemške pa pod grofom Bothmerjem. — Pri Friedrichstadtu se je razbil ruski napad čez zamrzlo Dvino. Rusi so na raznih točkah poskušali prodreti, a bili odbiti. Severno Čartorijska boj nemških in avstrijskih čet z ruskimi patroljami. Bothmerjeve topniške baterije so se odlikovale

pri Burkanovu; topničarji so avstrijski. — Na balkanskem bojišču boji v Črnigori, ob Soči (Naborjetu) in ob Tirolih manjši topovski boji.

2. januarja. Rusi so obnovili svoje napade na besarabijski fronti, kjer stoji naša armada pod poveljništvom barona Pflanzer-Baltina. Na novega leta dan so bili ljuti boji ves dan. Zlasti okoli Toporovca so se vršili celo boji z bajoneti in pestmi. Rusi so bili, razen na mali točki, povsod z velikimi izgubami zanje zavrjeni. Tudi Nemci so imeli boje pri Dryswiatskem jezeru, kjer so Rusi dosegli neznamenit uspeh. — V Solunu je dal francoski general zapreti konzule Avstro-Ogrske, Nemčije, Turčije in Bolgarije na francosko ladjo; obenem je bilo prijatih okoli tisoč drugih državljanov teh držav. Nemški aeroplani so metali bombe na angleško-francoske utrdbe pred Solunom. — Na laškem, balkanskem in francoskem bojišču nič važnih dogodkov.

3. januarja. Na besarabijsko-bukovinski meji ponovni naskoki Rusov. Na ustju Sereta, v dolini Strype in ob potoku Korminu ter na Styru tudi boji z Rusi. — Angleški parnik »Persija« potopljen; utonil ameriški konzul.

4. januarja. Lahi napadajo ljuto tirolsko fronto; zlasti v Dolomitih silni topovski dvoboji. Na besarabijsko-bukovinski meji in v vzh. Galiciji novi boji z Rusi. V Afriki so antantske čete vzele glavno kamerunsko mesto Jaunda; nemške čete so se umaknile.

5. januarja. Na francoskem in flanderskem bojišču boji s topovi in z minami. Angleži in Francozi odbiti. Rusi iznova napadajo vzhodno Raranča v Vz. Galiciji. Na laški fronti zopet živejši topovski boji.

6. januarja. Ruska ofenziva v Vzh. Galiciji popušča; armada Kövessova prodira vedno globlje v Črnogoro. V angleški zbornici se sklone splošna vojaška dolžnost za vse samce in vdovce brez otrok, a le za starost 18—41. Oženjeni očetje niso dolžni služiti v vojski. Na poljskem bojišču se pri Jakobstadtu umakne nemška patrolja ruski presili. Na soški fronti nič novega.

7. januarja. Javlja se, da so imeli Rusi v bojih v Vzh. Galiciji od novega leta 50.000 mož mrtvih, ranjenih in ujetih. — V Črnigori novi uspehi naših čet. Na laški fronti boji za Col di Lana na Tirolskem,

Pomožno obvezovališče Rdečega križa na bojišču v Črnigori.

pri Bovcu in Gorici ter na Dobrodo. — Angleški notranji minister Simon odstopi, ker je proti vpeljavi splošne vojaške dolžnosti.

8. januarja. Angleška bojna ladja »Edvard VII« potopljena. Angleži zapuste ponoči Galipolji, v Carigradu veliko zmagovalce. Črnogorsko ministrstvo Vukotičevo odstopi in prevzame vlado miroljubni Lazar Mijsković. Tega dne so naši topovi začeli obstreljati črnogorski Lovčen. Boji v Vzh. Galiciji in Bukovini. Nemci bombardirajo Nancy.

9. januarja. Nemci so zahodno Messigesa v Šampanji osvojili mal del francoskega jarka, ki so ga Francozi 10. in 12. zamašali nazaj osvojiti. Boji pri Toporovcu v Vzh. Galiciji. Pri Berestijanih slabši ruski napadi na nemške jarke.

10. januarja. Pri Tournaiju na Francoskem so Nemci osvojili francosko in angleško letalo brez poškodbe. Boji pri Toporovcu se nadaljujejo. Rusi so dobili na bojišču sveže čerkeske polke.

11. in 12. januarja. Pri Le Mesnilu hudi francoski naskoki na del nemške fronte, a brez uspeha. Dne 12. januarja so Nemci sestrelili 4 angleška letala. — Pri Toporovcu do Raranč ponovni ljuti boji z Rusi, takisto pri Illuxtu. Lovčen osvojen!

13. januarja. Pri Toporovcu do Raranč zopet noč in dan besni ruski naskoki. Rusi so osvojili le 200 m širok jarek, a zanj izgubili v dosedanjih bojih blizu 60 tisoč mož.

14. januarja so vkorakali naši v osvojeno Cetinje! Črnogorski kralj v Skadru; laški kralj se vrne nenadoma v Rim na tajno sejo z odposlanci antante. Tuji konzulati beže iz Skadra.

15. januarja. Pri Toporovcu in Raranči zopet boji; Rusi 5 krat naskočili. Zaman. Pri Karpilovki v Voliniji Rusi odbiti. Na francoskem bojišču topovski boji. — V Makedoniji bajé začetek novih bojev z antantno vojsko.

Razne vesti.

† **Fran Povše.** Urno se je širila 4. januarja zvečer po Ljubljani novica: Poslanec Povše je nagloma umrl! Zjutraj še vesel, opoldne še čvrst, popoldne še mladeniško delaven — zvečer mrlič. Zadela ga je kap na cesti! Ni bilo še kmalu toliko odkritega sočutja med vsemi sloji po Ljubljani in po deželi, kakor ob smrti tega res vzornega moža, poslanca in preskrbnega zastopnika kmečkih interesov. Poznala ga je vsa Avstrija, ljubili so ga predvsem vsi, uvaževali so njegovo temeljito umevanje kmetijskih vprašanj ministri, — kljub temu je ostal skromen, preprost, ljubezniv, postrežljiv in uslužen do vsakega, ki je iskal njegove pomoči. Strankarstva v delu ni poznal.

Povše je bil rojen 1. januarja 1845. v Kresnicah kot sin trdnih kmečkih staršev. Ko je dovršil v Ljubljani srednjo šolo, se je podal na visoko šolo proučevati narodno gospodarstvo. Leta 1869 je dobil službo strokovnega učitelja na kmetijski šoli v Gorici, kjer je pozneje postal ravnatelj. Pokojni Povše je bil od 1. 1889. deželni in od 1. 1891. državni poslanec, marljiv kakor mravlja in vedno vsakemu svojemu volilcu in tudi nasprotniku na razpolago. Bil je četrtoletja podpredsednik in zadnja leta predsednik c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani, zadnja

Cerkev Matere Božje v Janovu v Italiji.

leta je bil tudi delaven načelnik »Ljudske posojilnice«.

Glavno nalogo svojega življenja je videl pokojnik v delu za napredek narodnega gospodarstva med Slovenci. Bil je agrarec z dušo in telesom in kot strokovnjak na tem polju je užival doma in tudi na Dunaju med državnozbornskimi poslanci neomejeno zupanje. Bil je tudi dober strokovnjaški časnikar in prijeten govornik na shodih in v zbornicah.

Povše je bil mož izredno dobre ga srca, nikogar ni mogel sovražiti. Nikdar nestrpen in zagrizen, je bil v osebnostih mehak in odjenljiv. Zato tudi ni mogel imeti nobenega sovražnika. Dasi na visokih častnih mestih stoječ, ni poznal nobene ošabnosti, nego je bil prijazen in vslužen vsakomur. Nihče mu ni bil premalo. Kar je obetal, je tudi storil. Torej je bil mož beseda povsod in vselej. Sovrašstvo med strankami je odklanjal in poznal le delo in ljubezen za vse Slovence. Naj v miru počiva!

Peklo ob Soči. Podgoro in Dobrdob imenujejo peklo. Le beseda peklo primeroma oznanja to, kar se godi tu. Četrta bitka se razločuje od tretje v tem, da je italijanski vrhovni poveljnik osredotočil topot večji del svojih 1500 topov in vso silo svoje vojske na Dobrdob in goriske višine, torej na fronto ne več kot šestnajst do devetnajst kilometrov dolgo.

V blatnih nižinah ob Soči se bore avstro-ogrske čete prvih vrst v jarkih, v katerih sega voda in blato včasih do kolen. Na višjih ozadjih so jarki in kritja izvrtana v skalo in so ob hudem dežju skoro hudourniki. Na to zmes kamenja, blata in vode pošiljajo laške težke baterije, med njimi 30 cm, 35 cm in 38 cm možnarji in ladijski topovi točo granat in šrapnelov, ki izpreminjajo v vulkane prostore, kamor udarijo.

Težki italijanski možnarji pri Tržiču in za višinami južnozpadno od Podgore ter stotine malih topov v nižinah onstran Soče, ki streljajo kroglice od 10 do 38 cm kalibra, napolnjujejo ozračje nad Sv. Mihaelom s tako ploho krogel, drobcev kovinastih in skalnih, da je lahko umeti, ako imenujejo peklo ta kraj. In res je občudovanja vredno, da drže naše čete planoto pred sovražnikom, ki je tudi hraber in po številu dosti v premoči.

Na soški fronti vlada junaštvo, ki ga ne prekašajo nikjer. A tudi Avstrijci in Ogri govore o hrabrosti sovražnikov, ki jo dokazuje s tisočermi mrliči.

Z rusko poljskega bojišča: Odprava ujetih Rusov v Sulistovici.

Zadnji čas zlasti nemški časopisi o občudovanjem pišejo o jekleni hrabrosti naših brambovcev. Tudi Slovenci smo prišli do veljave, kajti naše vojake omenjajo pohvalno tuji časopisi v prvih vrstah.

Zakaj imajo naši vojaki pero na čepicah? Ni še dolgo, odkar so dobili vojaki naših planinskih polkov na čepice zakrivljena peresa. Lepo jim pristojajo, radi jih imajo, saj so pri kmečkih fantih peresa za klobukom že odnekaj znak poguma in bojevitosti. Naprej zakrivljeno pero smatrajo naši fantje za izzivanje: »Kdo ima korajžjo, se sprijeti z mano? Nikogar se ne bojim!« pomenja tako pero. Že mali dečki se pri nas stepo zaradi peresa na kloboku. Zato pa so peresa na vojaških čepicah nekaj čisto domačega — našega.

Petelin je že odnekaj bogovom posvečen tič in pomenja pazljivost, budnost ter bojevitost. V starih pravljicah igra petelin veliko ulogo, vojske starih Germanov in Vendov (Slovanov) so jemale peteline s seboj na vojno, in starim Galcom je bil petelin svet simbol. Francozi ga imajo še danes v svojem državnem grbu. A tudi Finci in Angleži so jemali peteline s seboj na bojišča po morju ali na kopnem. V bitki 1. jun. 1794. med francoskim in angleškim brodovjem je rešil petelin, last mornarjev, Angleže pred porazom ter jih je svojim kikirikanjem navdušil, da so končno zmagali. A tudi v Švici so ljubili vojaki petelina. Saksi so predstavljali vojaka vedno s čelado na glavi ter s petelinom na vrhu šlema. Tudi Vendi, Obotriti in Meklenburžani so nosili na čeladah peteline; vojaki so nosili le petelinja peresa, poveljniki pa cele peteline, seveda iz kovine.

Petelinje pero je torej že zelo star znak bojevitosti. Naši sovražniki pa se naših vojakov s petelinjimi peresi prav posebno bojé. Izgubiti v boji pero s klobuka smatra naš kmečki fant za veliko sramoto. In zato si jih tudi na bojišču ne dajo vzeti!

Vojni begunci in troški zanje. Na dunajski vojni razstavi je čitati uradne izkaze o naših vojnih beguncih in troških, ki jih je imela in ima zanje naša država. Izmed ubeglih rodbinki so iskale zatočišča v avstro-ogrskih deželah, je potrebovalo okoli 610.000 oseb državno podporo. Troški za te podpore so znašali do konca novembra 1915. nad 279 milijonov kron. Največ beguncev je bilo na Dunaju, kjer jih je bilo nekaj časa 250.000; danes je na Dunaju še okoli 137.000 beguncev. Najvišje število beguncev na Dunaju se je doseglo meseca junija 1915., ko se je začela vojna z Laško. V vsej državi je bilo med begunci 2.406.571 judov, 1.541.351 Poljakov, 651.758 Rusinov (Malorusov) in 366.832 Lahov, Slovencev in Hrvatov oziroma Nemcev. Za begunce se je zgradilo 300 šol. Upajmo, da bo večina teh šol ostala tudi po vojni.

Pogreša se Maksimilijan Kopriva že od začetka vojne. Bil je avgusta 1914 v bojih v Galiciji, služil je pri 87. peš. polku 7. stotnji. Če ve kdo kaj o njem, naj sporoči Jeri Kopriva, Gotovlje, pošta: Žalec pri Celju.

Col di Lana. Švicarski major Tanner piše v »Basler Nachrichten« o Col di Lana, kjer imajo naše čete izborne pozicije, da ako pojde tako dalje, Italijani lahko obstreljujejo višine in vrhove še dvajset let, pa se ne premaknejo naprej. Avstrijska artilerija razume izborno, kako treba odbijati napade in infanterija ve, kako jo podpira v vsakem slučaju. Ako bi kdo mislil, da Italijani zadenejo samo kamenje, bi se varal.

Slike z goriškega bojišča. Goriško bojišče je nekaka delovna in obrtna šola vseh strok. Vojaki moramo biti kamenolomi,

Iz Rima: Tempio di Vesta in Neptunov vodnjak v Rimu, dve znameniti rimski starini. V tempelju je gorel večni ogenj Vestalk.

kamenoseki, zidarji, tesarji, stavbni in pohištvni mizarji, kovači; imamo celo livarne prstanov in drugih takih predmetov. Kovine nam preskrbuje nadvse postrežljivi Lah iz svojih zalog. Ker so pa žične ovire pred nami in torej po suhem promet zaprt, nam kar po zračni poti pošilja material s svojimi topovskimi aparati. Otvorili smo tudi svečarne. Loj za čevlje mazati nam preskrbuje vojna uprava; dobimo pa tudi prazne razsvetljevalne patrone. V prazno cev se uravna vrhica, da stoji na sredi, loj se raztopi in ulije v cev. Ker je mraz, se loj takoj strdi, in sveča je gotova. Tako si po raznih preiskunjah pridobivamo strokovno izobrazbo.

Še nekaj bi rad omenil, namreč: Slovenci in Slovenke, ki imate svojce na bojiščih, pošiljajte jim dobrih knjig in časopisov, kajti to nam je prava dušna potreba in nujno razvedrilo v tej težki službi. Vojaki Vam bodo močno hvaležni.

Na Nekem visokem hribu na zapadnem bojišču donašajo živila do naših postojank večinoma le Bošnjaki. Težavno je njih delo. Večinoma imajo vsi čez 50 let. Toda ne slišiš od njih niti najmanjše nevolje.

Nedavno so ti vrli Bošnjaki zopet nosili material po stezici, ki se vije kot kača navkvišku. Ob stezici je tudi vrv, da se nosači oprijemljejo, ker je zelo nevarno. Ko je en Bošnjak prišel že blizu nas, se mu je na ledeni stezici izpodrsnilo in se je z brašnom vred skotalil v globino. Skalnata in snežna stena je na dotičnem mestu čez 200 m visoka, popolnoma navpična ter skoro čisto

Popravek. V zadnji (3.) številki na strani drugi pri spodnji sliki se je vrnil v podpis pogrešek, Slika kaže most v Srbiji in ne v Sibiriji, kakor je pomotoma navedeno. — Ker ni slovenskih stavcev dobiti, smo sprejeli dva Hrvata in p. n. čitatelji nam naj torej blagohotno oproste, če se vklub pažnji vrine tu in tam kak tiskovni pogrešek.

Stare rane, ki začenjajo zopet boleti, zavžite s Fellerjevim bolečine lajšujočim razkuževalnim v vodi zmežanim rastlinskim-esenc-fluidom z znamko „Elsa-Fluid.“ 12 steklenic pošlje franko za 6 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 280 (Hrvatsko). Bi naj bil vedno pri hiši. Mnogo za hvalnih pisem. (u)

Po najvišjem naročilu

Njeg. ces. in kr.

Apost. Veličanstva

43. ces. kr. državna loterija

za zasebne dobrodelne namene tužanske državne polovice.

Ta denarna loterija

ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši javno na Dunaju dne 10. febr. 1916.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije aa Dunaju, III., Vordere Zollamtsstraße 5, pri kr. ogr. loterij. dohod. ravnateljstvu v Budapešti, IX., glavni colninski urad, v loterijskih kolekturah, tobaknih trafikah, davčnih, poštnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. Srečke se pošiljajo poštine prosto.

Od c. kr. glavnega ravnateljstva drž. loterij (oddelek za dobrodelne loterije).

Veliki stenski skladni (Block)

KOLEDAR

za leto 1916,

edini slovenski koledar te vrste služi obenem kot beležni koledar. Z ozirom na praktičnost je ta edini slovenski koledar neizogibno potreben vsem občinskim in župnijskim uradom, odvetnikom, notarjem, trgovcem, obrtnikom in privatnikom.

Cena K 2'40, po pošti K 2'60.

Naročila naj se izvolijo pošiljati založniku:

Knjigarna in papirnica

J. Štoka, Trst, ulica Molino piccolo 19.

Z vshodnje Galicije: Pogreb.

gola; le tuptam štrli kaka korenina ali malo drevce iz skale in snega.

Možje, ki so videli ta prizor, so mislili, da leži že razbit med pečinami. Ko pa eden izmed mož malo nižje čez stezico pogleda, glej čudo! Možak se drži prav malega drevca kakih 50 m globoko od prostora, kjer je padel. Ujel se je bil na sukno in se zgrabil za drevce. Ko mu možje vržejo vrv, je bil še toliko pri moči, da se je sam privezal na rešilno vrv. Nato so ga zopet

gori potegnili. Pobil se je le na nogo in opraskal po obrazu. Seveda od padca 50 m globoko in od strahu je bil popolnoma onemogel, ter so ga sanitejci takoj odnesli na obvezovališče.

Pomen številke 17 v sedanji vojni. Pariški »Figaro« konstatira, da je tekoči mesec 17., odkar je pričela vojna ter poudarja, da igra številka 17 v evropski vojni sploh veliko vlogo. Številne letnice 1916. dajo seštete $1 + 9 + 1 + 6 = 17$, let-

nica ustanovitve nemške države 1871 kaže isto misterijozno vsoto $1 + 8 + 7 + 1 = 17$, številke vseh bivših pruskih kraljev Friderika I., Friderika Viljema I., Friderika II., Friderika II., III. in IV., Viljema I. in Friderika III., dajo zopet 17; ravno tako pa tudi številke sedanjih vladarjev nasprotnih si držav Franc Jožefa I., Viljema II., Ferdinanda I., Jurija V., Nikolaja II., Alberta I., Petra I., Nikolaja I., Viktorja Emanuela III. In kaj sklepa »Figaro« iz tega? Da bo Nemčija najpozneje 1917. poražena!

Zamorci v francoski armadi. V francoski armadi služi že sedaj precej zamorcev in mora seveda francoska vlada tudi rodbinam črnih vojakov dajati podpore, kakor je dobivajo rodbine belih vojakov. Toda s podporami rodbinam črnih vojakov je nastal velik križ, ker se zamorci ne zadovoljujejo z eno ženo, ampak jih imajo po pet in šest in časih še več. Po postavi je v Afriki dovoljeno mnogoženstvo, ali vzlic temu je francoska vlada odločila, da dobe vse žene, kar jih ima kak zamorski vojak, le toliko podpore, kakor edina žena belega vojaka, češ, le vse žene zamorskega vojaka skupaj imajo isto pravico, kakor edina žena, ki jo ima beli vojak.

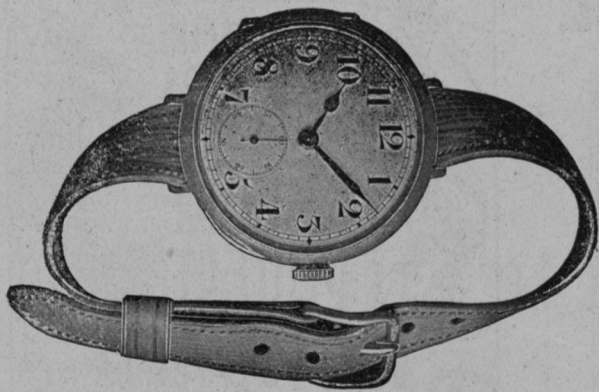
Parižanka, vredna tri velblode. V pariško vojaško bolnico je prišla odlična dama,

še vedno se govori, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajemčeni dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastoj. — Opozarjamo na današnji zadnji oglas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

Zlato in srebro obdrži tudi med vojsko in po vojski svojo vrednost. Varno je toraj naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verižico, prstan i. dr. Bogato izbiro po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustrovan cenik vsakomur zastoj in poštnine prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

Lepa darila !!

NOVOST! Zavarovalna mrežica, katera je pripravna na vsako uro za na roko brez vsakega prede-lovanja, po nizki ceni à K 1.50 kom.

**Lepo zelo trpežne
!vojne ure!**

Nadalje priporočam novo patrijotično prilogo s koledarjem za leto 1916, katera se pošilja prezplačno in poštne prosto.

Za obilni obisk najvljudneje vabim

Ljubljana **F. ČUDEN,** Prešernova ulica št. 1 Ljubljana

delničar švicarskih tovarn „Union“ ur.

Poravnajte naročnino!

Naročite sledeče knjige:

I. za otroke:

Oto Župančič: **Ciciban in Sto Ugank;**

II. za odrasle:

G. Flaubert: **Gospa Bovaryjeva.**

G. Le Bon: **Psihologični zakoni razvoja narodov;**

Aškerčeva čitanka, uredil dr. Prijatelj;

L. Niederle; **Slovanski svet;**

Drtna; **Miselni razvoj evropskega človeštva.**

Opozarjamo na prilogo v božični številki ter prosimo, izrežite tam vtiskano naročilnico (dopisnico), jo izpolnite, navedite svoj natančen naslov (ime, stan, bivališče pošto) prilepite znamko za 5 vin. ter oddajte na pošto.

Naročite si te knjige! — Dobra knjiga je najboljši prijatelj!

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

: Delniška glavica 8,000.00 kron. :

STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Priporoča nakup srečk za 3. razred V. c. kr. avstrijske razredne loterije.

Žrebanje za ta razred dne 15. in 17. februarja 1916.

Cena za igralce prejšnjega razreda: $\frac{1}{1}$ srečka K 40.—, $\frac{1}{2}$ srečke K 20.—, $\frac{1}{4}$ srečke K 10.—, $\frac{1}{8}$ srečke K 5.—. — Cena za novovstopivše igralce: $\frac{1}{1}$ srečka 120.—, $\frac{1}{2}$ srečke K 60.—, $\frac{1}{4}$ srečke K 30.—, $\frac{1}{8}$ srečke K 15.—.

Naročila se vrše najugodneje po poštni nakaznici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ % čistih.

2% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

ki je razdeljevala ranjencem darila. Naletela je tudi na zamorskega ranjenca. Ta ji je rekel: »Ti si res pristrčna in lepa deklica«. Dama: »Saj nisem deklica; omožena sem in imam otroke«. Zamorec: »To nič ne dene. Prav pristrčna si! Tri velblode si vredna«. Dama se je začudila tej cenitvi, a strežnica ji je stvar hitro pojasnila: »Zamorci cenijo vsako stvar na ta način, da povedo, koliko velblodov bi zanjo dali. Vi ste lahko prav zadovoljni, kajti meni in mojim tovarišicam je rekel ta mož, da je vsaka izmed nas vredna le enega velbloda«.

Gospodinjstvo.

Petrolejke razširjajo čestokrat zelo neprijeten duh. Tega je kriv večkrat petrolej, pa tudi svetilke same. Treba jih je pogostokrat temeljito osnažiti, ker posebno nesnažne svetilke radi smrde, a je tudi nevarnost, da eksplodirajo. Tudi steni ne sme biti prestar; zato ne devlji predolgega stenja v svetilko, temveč ga raje prereži in spravi polovico. Novi steni deni v močan vinski kis in potem ga posuši, pa se ti svetilka ne bo kadila.

Da spoznaš, ali je drožje še dobro, ga deni malo kepico v sladkornato vodo. Ako splava v pol ure k vrhu, potem ga še lahko uporabljáš, sicer ne.

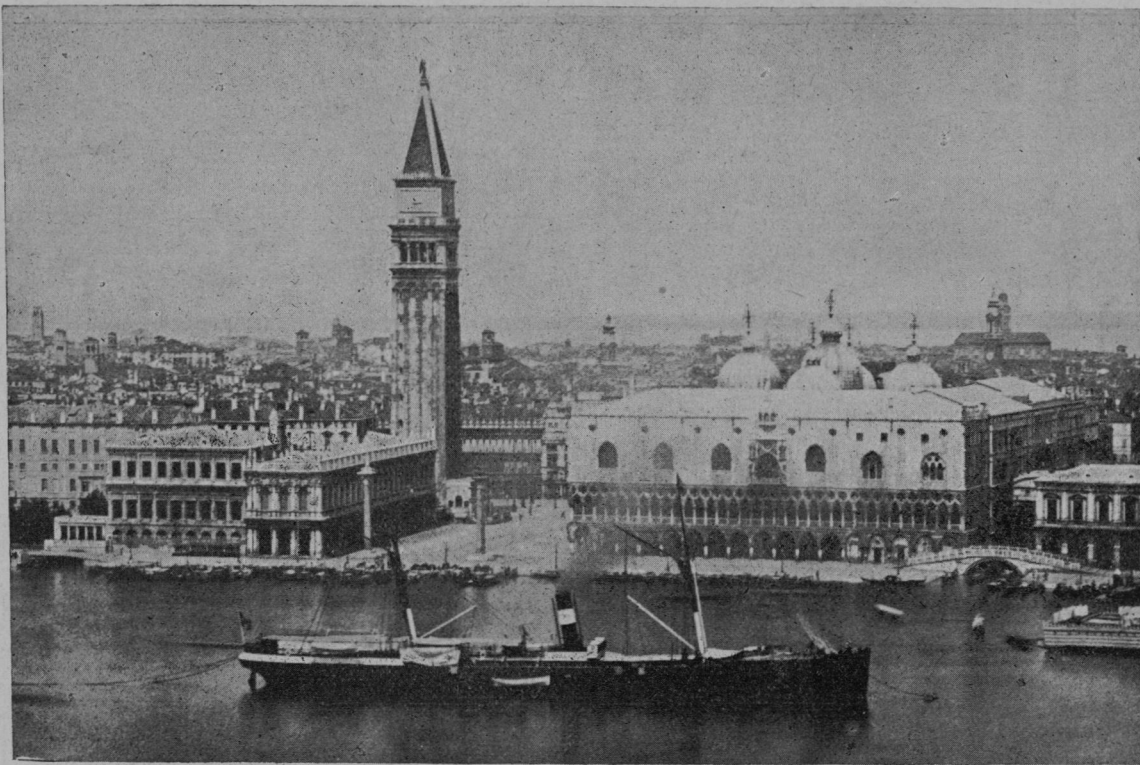
Žuželke se ne zarede v mesu, če ga potrosiš z zdrobljenim ogljem. Na ta način tudi obvaruješ meso, da ne gnije.

Ropotanje šivalnega stroja omejiš ako podložiš pod noge stroja debele podložke iz klobučevine. Stroj tiho teče in se pri hitrem šivanju ne tresne.

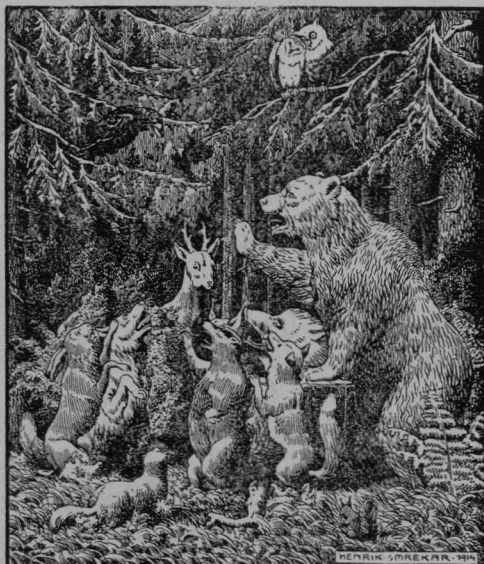
Proti zastrupljenju krvi. Čestokrat se dogodi, da se zbode kdo s peresom, ki je bilo v črnilu, pa si na ta način zastrupi

kri. Prav tako si človek lahko zastrupi kri s šivanko ali z gorečo užigalico, ako je skočilo z nje nekoliko fosfora na prst ter se je opalila koža. Dotično mesto hitro oteče in boli. Proti temu hitro pomaga priprosto sredstvo, namreč mleko. Treba samo vtakniti prst ali roko v mleko, ki se od otekline kmalu segreje; zato je treba mleko parkrat premenjati. Ranjenec bo kmalu opazil, da mu je odleglo, in tekem ene ure mine nevarnost zastrupljenja.

Vlažne stene. Stanovanja z vlažnimi stenami so jako nezdrava. Od vlažnih stanovanj prihajajo najrazličnejše bolezni. Zato moramo pridno zračiti sobe, da se stene osuše. Po nekaterih hišah pa tudi to ne pomaga. Da osušiš stene lahko uporabiš sledeče sredstvo: Zavri v loncu dva litra vode ter kuhaj v njej pol kg navadnega mila. Ko se milo dobro raztopi, vzemi čopič ali par kurjih peres in namaži stene s to milnico, kateri pa prideni še precej galuna.

Pogled na Benetke z morja.

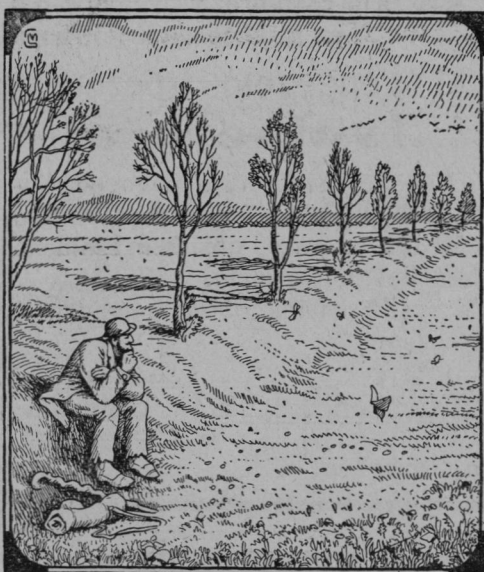
RADO MURNIK LOVSKE BAJKE IN POVESTI

Knjiga vsebuje:

Na male kavke dan. - Zaljubljeni jerebar. - Draga kljunača. - Veselega kljunača žalostni roman. - Paradni lovec Rekordavzar. - Lovec rešitelj. - Opeharjeni ribič. - Povodnji mož ob Ljubljani. - Nedeljska bratovščina. - Brakada brez braka. - Duhek, lovski Orfej. - Za mrtvimi ogali.

Dobra, zanimiva knjiga je najboljši prijatelj.

Najlepše darilo za vojake ranjence in druge.

MILAN PUGELJ MIMO CILJEV

Knjiga vsebuje:

Zanešeni. - Trije meseci. - Helena. - Jerom. - Zaljubljeni kmet. - Labud poje. - Utešenje. - Pet kron. - Zemlja sveta. - Opice.

Knjiga vsebuje:

Lovec Klemen. - Lenčica in zmaj. - O hudem kovaču. - Pastirska ljubezen. - Katica in hudič. - V leščevju. - Dve nevesti.

Vse kritike o teh knjigah so jako ugodne.

Vsaka knjiga stane elegantno vezana 2 K 50 h. Razpošilja upravništvo TEDENSKIH SLIK, Ljubljana, Frančiškanska ul. 10. I.

Ako naročite in to storite nenudoma,

- 1 srečko avstr. rdečega križa
- 1 srečko ogrskega rdečega križa
- 1 srečko budimpeštanske bazilike
- 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880
- 1 dobitni list 4% ogrsk. hip srečk iz leta 1884
- 12 žrebanj vsako leto, glavni dobitnik 630.000 kron

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron

dobite igralno pravico do bobitkov ene turške srečke v znesku do **4000 frankov** popolnoma zastonj!
 Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:
Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

Vse dopise, reklamacije in denarne pošiljatve naj se naslavljuje edino le na
„TEDENSKE SLIKE,“
LJUBLJANA,
 Frančiškanska ulica 10./1.

VSA AVSTRIJA

pozna Jägerndorf kot eno največjih mest s tvornicami sukna v monarhiji. Dobava blaga (sukna) za moške in ženske obleke, kakor tudi šlezjskega platna naravnost od tvornice je za vsakogar velika prihranitev. Zahtevajte torej, da se Vam dopošljejo brezplačno vzorci blaga, da se prepričate o zelo nizkih cenah in o izvrstni kakovosti blaga. Posebno ostanke prodam po izredno nizkih cenah.

Razpošiljalnica FRAN ŠMID,
 Jägerndorf 38. Avstrijska Šlezija,

Darujte za „Rdeči križ!“

1001 domače pijače

osvežujoče, slastne in žejo gaseče si lahko vsakdo sam napravi z majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškati hrušev, poprovi metovec, pomarančev, prvenčev, višnjevec. Neuspeh izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma ali žganja. Sesavine z natančnim navodilom stanejo K 4.50 franko po povzetju. Na pet takih porcij dam eno zastonj. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd., neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne opijani in njegova delazmožnost nič ne trpi.

Jan. Grolich, Engel-Drogerie Brno 640, Moravsko.

Poslano.

G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Moja soproga je zadnjega sinčka s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant je poldrugo leto star, čvrst in močan in ni bil še sploh nič bolan. Pri prejšnjih treh otrocih je rabila razne redilne moke, s kojimi ni niti približnega uspeha imele. Sladin priporočam vsem staršem.

Spoštovanjem

Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.

V Pulju, 23. marca 1914.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen pouk v ve-
 -zenju -
 Tovarna v
 Lincu ustanovlj. 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštnine prosto.

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4 3 0 | 4 0

LJUBLJANSKE OKOLICE

V LJUBLJANI,

brez vsakršnega odbitka

naložen denar. Rezervni zaklad: nad devetstotisoč.

TISKOVINE VSEH VRST

KAKOR: ČASOPISE, KNJIGE, BROŠURE, CENIKE, LEPAKE, LETAKE, VABILA, VSPOREDE, TABELE, RAČUNE, KUVERTE IN PISEMSKI PAPIR S FIRMO, VIZITKE, ITD.

— NATISNE LIČNO IN CENO —

ZADRUŽNA TISKARNA, KRŠKO

NAROČILA SPREJEMA TUDI UPRAVNIŠTVO „TEDENSKIH SLIK“
 V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 10./1.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10
 špecialna trgovina pletenin,
 trikotaž in perila
 priporoča svojo veliko zalogo,
 kakor:

Športno in vojaško perilo in sicer: no-
 gavice, gamaše, dokolenice, snežne kuč-
 me, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletene
 srajce in spodnje hlače iz volne, velblo-
 dje dlake in bambaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona,
 cefirja, in flanele.

Perilo za dečke, deklince in dojenčke.
 Gumijevi plašči, nahrbtniki i. t. d.

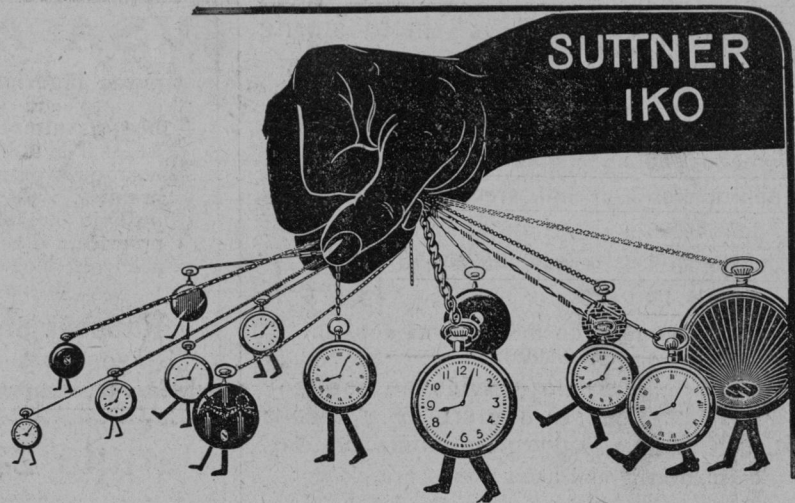
Na debelo in drobno.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir
 napravi g. Ana Križaj v Spod-
 nji Siški št. 222 pri Ljubljani.
 Dobi se v Kolodvorski ul. 200
 ali pa v trafiki pri farni cerkvi.
 V 3 tednih zrastejo najlepše la-
 se. Stekl. po 2 in 3 K. Pošilja se
 tudi po pošti. Izborno sredstvo
 za rast las.
 Za gotovost se jamči.
 Zadostuje steklenica.
 Spričevala na razpolago.

Priporoča se
 umetna knjigovoznica
IVAN JAKOPIČ,
 LJUBLJANA.

SANATORIUM · EMONA
 ZA · NOTRANJE · IN · KIRURGIČNE · BOLEZNI ·
 PORODNIŠNICA.
 LJUBLJANA · KOMENSKEGA · ULICA · 4
 SEF · ZDRAVNIK · PRIMARIJ · DR. FR. DERGANČ

Svetovna tvrdka Suttner ima

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu
 imenu hiše čast delajo.

St. 410. Nikelnasta Anker-Roskopf- ura	K 4:10	Št. 712. Nikelnasta IKO - ura, 15 kamnov	14:—
„ 705. Roskopf - ura, kolesje v kamnih	5:90	„ 1450. Bela kovinasta verižica	2:80
„ 719. Srebrna remontoar-ura	7:80	„ 865. Bela kovinasta verižica, priprosta	1:—
„ 600. Žepna ura z radijem, se po noči sveti	8:40	„ 916. Srebrna verižica, masivna	3:20
„ 449. Roskopf-ura, dvojni pokrov	7:20	„ 422. Nikelnasta športna veri- žica	1:75
„ 518. Ploščnata nikelnasta kava- lirska ura	7:50	„ 979. Srebrni obesek „cesarjeva podoba“	2:—
„ 803. Damska ura, jeklena ali ni- kelnasta	7:90	„ 213. Srebrni prstan z kamnom	1:40
„ 804. Srebrna damska ura	9:50	„ 211. Srebrni prstan z kamnom	—90
„ 1544. Usnjata zapestnica z uro	10:50	„ 1063. Prstan, zlato na srebro	2:70

Vsaka ura je najnatančneje preizkušena.

Razpošilja se
 po povzetju ali če se
 denar vnaprej pošlje.

Krasni cenik
 zastoj in poštnine prosto.

Neugajajoče
 se zamenja!

Lastna tovarna ur v Švici! — Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša preciz. ura.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Nobene podružnice. **Svetovna razpošiljalnica.** Nobene podružnice.

MEMBRUS · SMERCARIUS · DEL · MORIBUNDI

Zdravniki priporočajo KAISERJEVE PRSNE KARAMELE

s „3 smrekami“.
 kot izborno sredstvo zoper kašelj.
 ki so se že nad 25 let najbolje obnesle.
 Milijoni jih rabijo zoper

kašelj

kripavost, zasliženje, katare, bolni vrat,
 dušljivi kašelj, kakor tudi da se obvarujejo
 prehlajenja, torej so zelo dobrodošle vsa-
 kemu vojaku.

6100 notarsko poverjenih izpričeval zdravnikov
 in privatnikov jamči gotov uspeh. — Tek vzbujajoči
 fino okusni bonboni. Zavoj 20 in 40 v, škat-
 lja 60 v se dobiva po vseh lekarnah in drožerijah.

DOMAČA TVRDKA!

Export

žepnih električnih
 svetiljk in baterij

K. A. Kregar,

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21/23.

Trgovci velik popust.

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 3.—, 1/2 leta K 6.—, celo leto K 12.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 4.—, 1/2 leta K 8.— celo leto K 16.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 20.—. Za Ameriko letno 4 dolarje.

Uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.